

MARCELO EN DE ECHTE WERELD

Francisco X. Stork

Marcelo en de echte wereld

Vertaald door Aleid van Eekelen-Benders

Lemniscat Rotterdam

De vertaalster ontving voor deze vertaling een werkbeurs van de Stichting Fonds voor de Letteren

© Nederlandse vertaling Aleid van Eekelen-Benders 2010

Omslagillustratie © 2008 by Dan McCarthy

Omslagontwerp: Christopher Stengel

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 2010

ISBN 978 90 477 0242 9

Text copyright © 2009 by Francisco X. Stork

Oorspronkelijke titel: *Marcelo in the Real World*

First published by Arthur A. Levine Books, an imprint of Scholastic Inc.,
557 Broadway, New York, NY 10012

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk en bindwerk: Hooiberg | Haasbeek, Meppel

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig milieuverontreinigend transport is vermeden.

Voor Ruth, mijn moeder

‘Ben je zover, Marcelo?’

Ik steek mijn duim op. Dat betekent dat ik zover ben.

‘Oké, dan rijd ik je nu naar binnen.’

Hij schuift me de tunnel van het apparaat in. Ik vind het een prettig gevoel zo ingesloten te worden. Ik doe mijn ogen dicht, al zijn de lampen niet zo fel dat ze me verblinden.

‘Niet vergeten je vinger op te steken zodra je de mentale muziek hoort.’ Er zit een luidspreker in de tunnel. Daar komt de stem van dokter Malone uit.

Ik wacht op de muziek. Die komt altijd. Het moeilijkste is eraan te denken mijn vinger op te steken. Er zit hier een piepklein cameraatje waardoor dokter Malone en Toby mij vanuit het controlehokje kunnen zien.

‘Marcelo, Marcelo.’ In de verte hoor ik Toby. Ik vind Toby aardig. Hij is arts, net als dokter Malone, maar ik mag geen ‘dokter’ tegen hem zeggen. Toen ik dat een keer deed verbeterde hij me en zei: ‘Toby, graag.’ Zijn gezicht zit onder de sproeten.

‘Klaar voor het zogenaamde echte werk?’ vraagt hij als hij me naar buiten schuift.

‘Ja,’ zeg ik. Het ‘echte werk’, zo noemt hij de muziek die door de luidspreker in het apparaat komt. De muziek die van binnen in mijn hoofd komt wordt niet als echt beschouwd.

Toby houdt een vel papier vast waarop verschillende soorten echte muziek staan opgesomd. ‘Wat vind je ervan om ditmaal eens van deze kant te kiezen?’

‘Oké,’ zeg ik. Bij de muziek op de achterkant staan rocknummers. Dat is Toby’s lievelingsmuziek. Ik herken niet één van de titels of componisten. Uiteindelijk kies ik iets van een componist die Santana heet omdat die naam op Sandoval lijkt, mijn eigen naam. De titel van het nummer vind ik ook mooi. ‘The Calling.’

‘Gaaf,’ zegt Toby. De glimlach op zijn gezicht betekent dat ik een goede keus heb gemaakt. ‘Santana en Clapton samen. Gaaf.’

Gaaf, zeg ik tegen mezelf. Ik neem me voor de eerstvolgende keer dat ik iets mooi vind dat woord ook te gebruiken.

Een paar minuten later komt Toby terug met zijn lijst. En met gefronste wenkbrauwen. ‘Je moet van deze kant kiezen. De ouweheer denkt dat rock je grijze cellen te sterk zal stimuleren.’ Hij slaat zijn ogen ten hemel met zijn gezicht in de richting van dokter Malone, die in het hokje aan een paar knoppen staat te prutsen. Ik begrijp niet wat Toby precies bedoelt met die gezichtsuitdrukking.

Snel kies ik Beethovens ‘Largo’ uit Pianoconcert Nr. 3. Ik vind de simpele melodie daarvan mooi. En ik weet ook dat het maar een minuut of tien duurt.

Toby schuift me de tunnel weer in.

‘Hoe klinkt de mentale muziek?’ vraagt dokter Malone als ik weer uit de tunnel ben. Ik houd op met veters strikken om over zijn vraag te kunnen nadenken. Maar het is onmogelijk onder woorden te brengen hoe de innerlijke muziek klinkt. (Ik gebruik liever het woord ‘innerlijk’ dan het woord ‘mentaal’ als ik het over de muziek heb. Het feit dat de IM, zoals ik hem kortweg noem, in mijn hoofd klinkt, hoeft niet per se te betekenen dat hij door mijn geest wordt geproduceerd.) Hoe klinkt de IM? Hoe vaak heeft dokter Malone me die vraag al gesteld en hoe vaak heb ik het antwoord daarop al schuldig moeten blijven?

‘Gaaf,’ zeg ik. ‘Hij klinkt gaaf.’ Ik kijk rond naar Toby, maar die is in het controlehokje.

‘Hij klinkt prettig, bedoel je? Hij is een lust voor het oor?’

‘Je hoort hem niet met je oren.’ Dan besef ik dat ‘gaaf’ niet het goede woord was. De muziek is prettig, dat zeker, maar hij is veel meer dan dat.

‘Als je hem niet hoort, hoe werkt het dan?’

Hoe beschrijf ik dat? Het is alsof je met een koptelefoon op naar heel harde muziek luistert. Alleen lijkt die muziek van binnen uit de

hersenen te komen. Dat is echt een heel mooi gevoel. ‘Hij is er gewoon,’ zeg ik tegen dokter Malone. Dan komt er een beeld in me op. ‘Het is een grote watermeloen.’

‘Pardon?’ Een van de redenen dat ik graag met dokter Malone werk, is dat zijn gezichtsuitdrukkingen zo duidelijk en gemakkelijk te begrijpen zijn. Die van daarnet bijvoorbeeld is een schoolvoorbeeld van ‘verbijsterd’.

Ik ga door op het beeld dat in me opkwam. Omdat het de eerste keer is dat ik dat verband leg, weet ik nog niet precies waar het me zal brengen. ‘Als de innerlijke muziek er is, is Marcelo een van de *pitten*. De muziek is de rest van de watermeloen.’

Dokter Malone frons zijn wenkbrauwen. Of eigenlijk is het half fronsen, half glimlachen, alsof hij zijn best doet ernstig te blijven. ‘Weet je dat je daarnet de klemtoon op precies het goede woord legde? Dat is mooi. Een jaar geleden kon je dat nog niet. Paterson doet je goed.’

Paterson. Ik kijk op mijn horloge. Na de sessie bij dokter Malone brengt Aurora me naar Paterson, zodat ik het hengstveulen kan zien dat vannacht is geboren. Harry (zo noemen we meneer Killhearn, de stalmeester op Paterson) heeft vanochtend gebeld en aan Aurora verteld dat het veulen om vijf over halfdrie vannacht is geboren. Ik heb Aurora gesmeekt om me er vandaag naartoe te brengen, al moest ze de hele dag in het ziekenhuis werken. Ik had ook twee dagen kunnen wachten, tot ik maandag mijn vakantiebaan begin – voor de pony’s zorgen – maar wachten is veel te moeilijk. Ik had gehoopt erbij te zijn als het geboren werd, en elk uur lijkt vandaag wel een week te duren.

Ik heb nog een halfuur bij dokter Malone voor de boeg, houd ik mezelf voor. Dit keer moet ik erop letten dat de sessie de daarvoor bestemde tijd niet overschrijdt, zoals soms gebeurt.

Dokter Malone is weer aan het praten. ‘Maar laten we nog even teruggaan naar de muziek. Wat is de inhoud van de mentale muziek? Klinkt hij net als gewone muziek? Heeft hij een melodie?’

‘Ja en nee,’ zeg ik. Ik vind het vervelend om zo onnauwkeurig te

klinken. Onnauwkeurigheid is in dit geval de beste (en snelste) manier om precies te zijn.

‘Okééé.’ Dokter Malone grinnikt. ‘In welk opzicht lijkt het op gewone muziek?’

Ik sluit mijn ogen en stel me een cello voor zo groot als de aarde en een strijkstok zo lang als de melkweg, en die strijkstok gaat soms langzaam en soms snel over de cellosnaren.

Ik hoor dokter Malone in de verte. ‘Muziek heeft een melodie, ritme, maat. Heeft de mentale muziek ook een of meer van die bestanddelen?’

Nu denk ik aan mijn vakantiebaan, en dat ik dan de hele dag bij de pony’s kan zijn. Ik keer terug naar dokter Malone en zijn vragen. Ik word hiervoor betaald, houd ik mezelf voor. Ik moet zo goed mogelijk aan dit proces meewerken. Bovendien vind ik dokter Malone aardig en Toby vind ik ook aardig. ‘Niet echt.’

‘Kun je hem neuriën?’

‘Nee.’

‘Dan is het geen muziek.’

‘Het zijn de gevoelens van muziek zonder het geluid.’ Zo. Nauwkeuriger dan dat kan ik niet worden in het soort taal dat dokter Malone wil horen.

‘Wat voor gevoelens?’

Ik heb geen idee hoe ik die gevoelens moet omschrijven. Soms is de muziek snel en levendig, en dan noem ik hem ‘vrolijk’. Soms is hij trager en lager van toon, en dan noem ik hem ‘droevig’. Meestal is hij alleen maar ongelooflijk vredig. Gaaf. Dat vind ik een fijn woord.

‘Marcelo! Kom eens terug. We zijn bijna klaar. Zijn ze er altijd, die gevoelens van muziek zonder geluid?’

‘Ja. Als ik ernaar zoek. Als Marcelo ernaar zoekt zijn ze er altijd.’

‘En waar zoekt Marcelo dan?’

‘Hier.’ Ik raak de achterkant van mijn hoofd aan, vlak boven mijn nek.

‘Komen die geluiden ook weleens als je dat niet wilt, en blijven ze weleens terwijl je dat niet wilt?’

Ik denk na. Eigenlijk is het zo dat de verleiding van de muziek er altijd is. Zoals daarnet bijvoorbeeld, toen ik hem aan dokter Malone probeerde te beschrijven, toen wilde ik weer in de muziek opgaan. En het is ook moeilijk om me ervan los te maken als ik erin zit. Maar dat zeg ik niet tegen dokter Malone. Ik weet niet of ik de goede woorden kan vinden om die gedachten te beschrijven. Daarom zeg ik: ‘Als dat zo was zou Marcelo gek zijn, hè?’

Dokter Malone lacht en knikt tegelijkertijd. Hij is altijd aan het testen, hij doet zijn research maar houdt ook mijn geestelijke gezondheid in de gaten. Ondanks zijn niet te beantwoorden vragen en zijn malle gevoel voor humor vind ik het niet vervelend om bij dokter Malone te komen. Ik doe dat al sinds mijn vijfde, eens per halfjaar, en omdat ik nu zeventien ben betekent het dat ik al vijftienvintig keer bij hem ben geweest. Die bezoeken duren twee uur en hebben drie functies. Allereerst controleert hij of mijn hersenen fysiek in orde zijn. Verder helpen de gegevens die hij verzamelt andere mensen die echt hulp nodig hebben. En ten slotte krijg ik sinds vorig jaar driehonderd dollar per bezoek uitbetaald volgens de bepalingen van een beurs die dokter Malone heeft gekregen.

Hij loopt naar het controlehokje en ik loop achter hem aan. ‘Wonderbaarlijk!’ zegt hij nadat hij twee computerschermen heeft bestudeerd. ‘Kom eens hier. Ik wil je iets laten zien.’

Ik loop naar de plaats waar Toby en hij staan. ‘Dit is een beeld van jouw brein terwijl je naar de echte muziek luisterde,’ zegt dokter Malone, ‘en hier zie je hetzelfde terwijl je naar de mentale muziek luisterde of, zoals jij het uitdrukt, hem terugdacht. Zie je het?’

Ik zie twee afbeeldingen van mijn hersenen. Ze hebben allebei rode en blauwe vlekken, maar op verschillende plaatsen. ‘Als je naar de echte muziek luistert worden beide zijden van de slaapkwab geactiveerd.’ Dokter Malone wijst naar een vuurrode vlek in het voorste deel van mijn hersenen op het ene scherm. ‘Maar hier, waar je naar de mentale muziek luistert, gebeurt er iets in de hypothalamus,

het oudste deel van het menselijk brein. Je weet wel, het deel dat onze voorouders opdroeg te vechten of te vluchten.'

'Hier licht het hele limbische systeem op als vuurwerk,' zegt Toby, en hij wijst naar het beeld van mijn hersenen terwijl ik naar de IM luister.

Dokter Malone kijkt me aandachtig aan. 'Je bent duidelijk ergens in verdiept, maar je bent niet aan het denken.' Dan kijkt hij naar Toby en zegt: 'Zoek die tests eens op die je met die katten hebt gedaan, je weet wel, waarbij ze gescand werden terwijl iemand een touwtje voor hun neus liet bungelen. Volgens mij werd de hypothalamus daar ook beïnvloed.'

Onwillekeurig glimlach ik in mezelf. Ik vind het wel fijn te weten dat mijn hersenen op die van een kat lijken. Het doet me denken aan iets wat mijn oom Hector eens tegen me zei toen hij me leerde gewichtheffen. Hij zei dat ik me moest concentreren op de spieren die ik gebruikte, als een leeuw die een indringer op zijn hol af ziet komen.

Aurora wacht op me bij de receptie. Ik loop langs haar heen in de hoop dat ze geen tijd verspilt door dokter Malone naar de sessie te vragen, zoals ze meestal doet. Ik wil zo snel mogelijk naar Paterson. Harry is geen geduldig mens. Hij heeft me de vakantiebaan als stal-knecht beloofd toen hij zag hoe goed ik met de pony's omging wanneer ik na school met ze bezig was. Maar er waren nog meer leerlingen die graag wilden, omdat het een echt geweldige vakantiebaan is, en ik ben bang om te laat te komen.

Maar het werkt niet. Aurora blijft wachten op dokter Malone, die vlak achter me aan komt. 'En,' zegt ze tegen hem, 'hebt u nog iets gevonden daarbinnen?'

'Leeg, volkomen leeg.' Dokter Malone wil zijn hand op mijn hoofd leggen maar trekt hem dan weer terug, alsof hij opeens merkt dat ik nu langer ben dan hij.

'Zijn vader wil hem volgend jaar naar een gewone school sturen,' vertelt Aurora.

Ik loop terug naar de plek waar dokter Malone en Aurora staan te praten. ‘Nee,’ zeg ik meteen.

‘Ik weet hoe jij erover denkt, jongeman,’ zegt Aurora tegen mij. ‘Ik wil graag horen wat de dokter ervan vindt.’

Ik zie dokter Malone aarzelen. Hij weet hoe ik het vind om van Paterson af te moeten en naar een gewone school te gaan. ‘Natuurlijk is hij er klaar voor. Hij had al vanaf de kleuterschool naar een gewone school kunnen gaan. Natuurlijk kan hij dat.’ Dan kijkt hij naar mij en zegt: ‘Sorry, makker.’

Ik richt mijn ogen op een punt op de vloer, moeizaam zoekend naar de goede woorden om uit te leggen waarom een gewone school niet goed voor mij zou zijn. Dan hoor ik Aurora zeggen, in een poging me te troosten: ‘Dat wil nog niet zeggen dat je er ook echt naartoe gaat. Dat je er klaar voor bent wil nog niet zeggen dat we het ook doen. We hebben het er nog wel over.’

‘Ik ben zeventien,’ flap ik eruit.

‘En?’ vraagt Aurora.

‘Het hoort Marcelo’s besluit te zijn.’ Ik verzamel al mijn kracht en kijk op, eerst naar Aurora en dan naar dokter Malone. ‘Ik moet de kans krijgen mijn laatste schooljaar op Paterson te blijven, waar ik altijd heb gezeten.’

‘Ah, ik denk dat ik hier verder maar buiten blijf,’ zegt dokter Malone.

‘Is Marcelo’s ontwikkelingsleeftijd dezelfde als die van andere zeventienjarigen?’ Ik kijk dokter Malone aan.

Hij knikt. Dat betekent dat hij begrijpt wat ik bedoel. ‘Ontwikkelingsleeftijd? Wat wil dat zeggen? Iedereen is anders. In sommige opzichten ben jij anderen van jouw leeftijd zo’n vijftig jaar voor.’

Aurora glimlacht.

Dokter Malone houdt er niet van gemakkelijke antwoorden op ingewikkelde vragen te geven, alleen maar om mensen een prettiger gevoel te bezorgen. Wat ik hem wil horen zeggen is dat ik, gezien mijn persoonlijkheid, beter af ben op een school als Paterson.

‘Misschien is het goed voor je om eens iets anders mee te maken,’ zegt Aurora.

‘U weet hoe ik daarover denk,’ zegt dokter Malone tegen haar. ‘Ik geloof niet in lijden. Als een kind gelukkig is, zich begrepen en gewaardeerd voelt, dan ontplooit het zich in zijn eigen tempo. Paterson is goed voor Marcelo. Kijk maar naar het resultaat.’

Yesss! Dank u wel, dokter, zeg ik in mezelf.

‘Mmm.’ Dat geluid komt van Aurora.

‘Wat betekent “mmm”?’ vraag ik eerst aan Aurora en dan aan dokter Malone.

Dokter Malone besluit me antwoord te geven. ‘Met die vraag ben je bij mij beslist aan het juiste adres. Wij medici weten alles van “mmm” af. In dit geval denk ik dat je moeders “mmm” betekent dat je volgens haar nog een paar dingen moet leren en dat je, als het aan jou lag, er misschien niet voor zou kiezen die te leren. Klopt dat een beetje?’

‘Ja,’ zegt Aurora.

‘Mmm.’ Dit keer komt het geluid van mij. Het is niet mijn bedoeling grappig te zijn.

Tijdens de rit naar Paterson denk ik aan de negen haflinger pony's die ik deze zomer ga verzorgen. Ik weet van allemaal de naam en de leeftijd, en van sommige ook de geboortedatum. Ik weet hoeveel inspanning ik van ze mag vragen, hoeveel voer ik ze moet geven, wanneer ik ze water moet geven. En vooral weet ik waar ze graag geborsteld worden. Als stalknecht ben ik verantwoordelijk voor hun verzorging en daar hoort ook het schoonhouden van de stal bij, zoals Harry het graag heeft, dat wil zeggen onberispelijk. Toekomstige leerlingen en hun ouders komen altijd naar de pony's kijken en Harry wil er zeker van zijn dat de stallen en de pony's tiptop zijn. Dat ben ik van nature en daarom ben ik tiptop voor die baan.

Maar die lichamelijke verzorging is niet het enige dat ik te doen krijg. Als stalknecht ben ik ook verantwoordelijk voor het welzijn van de pony's. Ik bepaal wanneer een pony te eten krijgt, water krijgt, rust krijgt. De instructeurs en therapeuten raadplegen mij over de vraag welke pony het geschiktst is voor een kind met een bepaalde beperking. In wezen is het zo dat alle pony's getraind zijn om zich op hun gemak te voelen bij kinderen met allerlei beperkingen. Blinde of dove kinderen, kinderen met autisme, kinderen met motorische stoornissen, multiple sclerose, spina bifida, syndroom van Down, ADHD – maakt niet uit, de pony's zijn altijd rustig en gelijkmoedig. De truc is, zoals Harry me heeft verteld, niet de pony uit te kiezen die zich het prettigst voelt bij een kind, maar andersom: de pony die *het kind* het liefst zal vinden. Harry denkt dat ik daar een gave voor heb.

'Je hebt echt zin om in de stal te gaan werken, hè?' hoor ik Aurora vragen. Het is niets voor haar om overbodige vragen te stellen. Natuurlijk heb ik zin in dit vakantiewerk, zoals ik ook zin heb in mijn laatste jaar op Paterson. Mijn werk als stalknecht gaat in het

komende schooljaar door, alleen ben ik dan niet uitsluitend betrokken bij de verzorging van de pony's en de stal, maar ook bij het echte trainen van de dieren. Het nieuwe veulen is in het begin van de herfst oud genoeg om getraind te worden. Het is een ongelooflijk proces om met die pony's aan de slag te gaan en ze te laten wennen aan letterlijk alles wat een gehandicapt kind kan doen. Als ze goed getraind zijn kan geen enkel geluid, ongemak of zelfs pijn, hoe ernstig ook, ze ertoe brengen een kind iets aan te doen.

Daarom zit het me ook zo dwars dat ik misschien naar Oak Ridge High School moet. Dat mag niet gebeuren. Arturo moet ervan overtuigd raken dat ik om net als anderen te worden het beste op Paterson kan blijven, waar ik in mijn eigen tempo kan leren, waar ik leer besluiten te nemen en zelfstandig en verantwoordelijk te zijn, al die dingen die ik van hem moet worden.

'Aurora weet het antwoord op die vraag al. Waarom vraagt ze dat?' Misschien klinken mijn woorden onbeleefd, maar bij Aurora voel ik me op mijn gemak en kan ik op een natuurlijke manier praten.

'Het is alleen...' Ze zwijgt even. Een pauze halverwege een zin, heb ik op Paterson in de les sociale interactie geleerd, kan betekenen dat de spreker op het punt staat iets te zeggen wat de gevoelens van de luisteraar zou kunnen kwetsen. In mijn borst voel ik een *ploink* – een valse noot, zoals wanneer een gitaarsnaar midden in een nummer knapt.

'Arturo.' Ik wil het als een vraag laten klinken, maar dat lukt niet.

Aurora geeft geen antwoord. Ik ga er niet op door. We rijden het terrein van Paterson op en ik zorg er altijd voor niet te praten als we Paterson binnenrijden. Ik kom er al vanaf de eerste klas en nog steeds krijg ik het gevoel dat ik eindelijk ergens ben waar niemand me opjaagt.

Als je de lange oprit inrijdt zie je links een stel bakstenen gebouwen van één verdieping die elkaar raken als een kruiswoordpuzzel die maar gedeeltelijk is ingevuld. Trottoirs verbinden de gebouwen en zelfs vanuit de verte kun je zien dat iemand in een rolstoel of ie-

mand die niet kan zien zo gemakkelijk van het ene gebouw naar het andere kan komen.

Rechts als je binnenkomt liggen sportvelden van verschillende afmetingen en vormen. Er staan grote eiken en iepen langs de rand van die velden, zodat je er 's zomers omheen kunt lopen zonder ergens de schaduw uit te hoeven. Achter de sportvelden liggen de stallen en de pistes voor de ruiters.

Aurora zet de auto op de parkeerplaats die het dichtst bij de stallen ligt en we stappen uit. Jane, een van de therapeuten, leidt Gambolino en een klein meisje dat ik niet herken over de ovale piste.

De grotere, ronde piste is leeg. Als over een paar dagen de zomersessies beginnen, krioelt het op de pistes van de instructeurs, therapeuten, kinderen en vrijwilligers. De dag begint om acht uur en duurt tot zes uur 's avonds. Ik zie Harry voor de stal naar ons staan zwaaien.

‘Kom, ik wil je iets laten zien!’ roept hij. Ik begin te rennen. Aurora gaat sneller lopen. Ik weet al wat hij me wil laten zien en daarom ren ik langs hem heen de stal in. In een van de boxen zuigt een pasgeboren ponyveulen aan de tepel van zijn moeder, Frieda.

‘Hij is midden in de nacht geboren. Ik hoefde niet eens de veearts te bellen. Hij kwam er zó uit, of het niks was.’

‘Wat is hij mooooi,’ zegt Aurora.

Ik ben verbijsterd. Ik heb wel vaker pasgeboren haflinger pony's gezien, maar deze is... gaaf. Gaver dan gaaf.

‘Ik wou je gisteravond bellen zodat je erbij kon zijn, maar het ging opeens zo snel. Toen ik om elf uur ging kijken was er nog niets aan de hand. Frieda ademde een beetje zwaar, maar ik dacht echt dat dat beestje nog een week of wat zou wachten, zoals de veearts zei. Dan, om middernacht, hoor ik blaffen; dat is Romulus die me waarschuwt dat er iets aan de hand is, en daar is dat kleintje, al half eruit, keurig met zijn hoofd eerst.’

Romulus is de Duitse herder die mijn oom Hector aan Paterson heeft gegeven. Hij zit naast Frieda's box het kleintje te bewaken.

Romulus en ik kijken elkaar aan tot hij met beide ogen naar me knipoogt.

‘Heeft hij al een naam?’ vraagt Aurora.

‘Hou op. De kinderen zijn al namen aan het verzinnen sinds we Fred en Frieda hebben laten paren. Voortbordurend op het Pruisische thema wordt het Fritzy. Als hij een zij was geweest was het Fredericka geworden.’

‘Fritzy,’ zeg ik hardop.

‘Ik zou liever iets als Shanny hebben gehad, afkorting van Shannon.’

‘Mooie Ierse naam,’ zegt Aurora.

‘Maar haflingers komen oorspronkelijk uit Pruisen. In Amerika gebruiken de Amish ze,’ merk ik op.

‘En als werkpaard mogen ze er zijn, beter dan veel andere,’ zegt Harry. ‘Ze ploegen rustig de hele dag je akker, en ook nog ’s avonds. Ideaal voor de kinderen hier, met een rug die breed genoeg is om gemakkelijk je evenwicht te bewaren en een zwaartepunt laag bij de grond.’

‘Mag ik een poosje bij Frieda blijven zitten?’ vraag ik.

‘Van mij wel,’ zegt Harry snel. ‘Ze is nog een beetje van slag. Het zal haar goed doen jou bij zich te hebben.’

Ik open de deur van de box, loop zachtjes naar binnen en ga dicht bij Frieda zitten, die met gebogen knieën op de grond ligt. Fritzy zoekt naar een nieuwe tepel om aan te zuigen. Ik zit zo dicht bij haar hoofd dat ik het zou kunnen aanraken, maar dat doe ik niet. Het is niet nodig dieren aan te raken tenzij ze daar zelf om vragen op een van de vele manieren waarop ze communiceren: door naar je toe te komen, door hun kop naar je op te heffen of door de manier waarop ze je aankijken. Ik sluit mijn ogen, sla mijn armen over elkaar en adem de geur in van hooi en van Fritzy. In de verte hoor ik Aurora aan Harry vragen of ze hem even kan spreken.

Tijdens de rit naar huis voel ik dat er iets onprettigs gaat gebeuren en mijn hoofd probeert de bron van dat akelige voorgevoel te

ontdekken. Aurora vraagt of alles goed met me is en ze wacht op een reactie, maar ik doe alsof ik haar niet hoor en blijf zwijgen. Aurora vraagt het niet opnieuw. Ze weet dat ik mijn mond wel open-doe als ik dat wil, op het juiste moment.

We zijn halverwege voor ik dat vreemde gevoel heb thuisgebracht. Het voelt alsof je in het donker een trap af loopt en niet weet wanneer je bij de laatste trede bent. Ik ben er ook in geslaagd te achterhalen waar dat gevoel vandaan komt. Ik herinner me dat Aurora aan dokter Malone vertelde dat ik van Arturo voor mijn laatste schooljaar naar Oak Ridge High moet. Ik herinner me haar pauze midden in een zin toen we het over mijn werk in de stallen hadden. Ik herinner me dat Aurora aan Harry vroeg of ze hem even kon spreken. Ik merk zo veel details op van wat er gebeurt en herinner me zo ongeveer alles wat ik opmerk, al lijkt het soms of ik niet oplet. Het probleem is alle details die mijn hersenen in één keer op zich af krijgen te interpreteren. Maar soms kan ik dat. Zoals nu. Wat ik begrijp uit alles wat ik heb opgemerkt, is dat mijn plannen voor het komende jaar op korte termijn gewijzigd zullen worden.

Als we bijna thuis zijn zegt Aurora: ‘Zit je terug te denken?’

‘Terugdenken’ is het woord dat Aurora en ik gebruiken als we het over de momenten hebben waarop ik naar de IM luister of in gedachten een passage opzeg uit een van de vele heilige boeken die ik graag lees. Toen ik nog klein was en vaak driftbuien had, vroeg Aurora me op zo’n moment op een stille plek te gaan zitten en terug te denken. Daar werd ik kalmer van, van naar de IM luisteren of de Heilige Schrift opzeggen. Nu kies ik er zelf voor ‘terug te denken’, of ik nu van streek ben of niet. Het feit dat ze vroeg of ik daarmee bezig was moet betekenen dat ze weet dat me iets dwarszit.

Na een poosje zeg ik tegen haar: ‘Vader ziet het verkeerd.’

‘Het is lang geleden dat ik je over je vader als “vader” heb horen praten. Wat ziet vader verkeerd?’

‘Dat ik volgend jaar naar Oak Ridge High moet. Ik weet dat dat is wat je me niet wilt vertellen. Paterson is waar Marcelo thuishoort.

Daar leer ik zelfstandig zijn zoals Arturo wil. Daar leer ik functioneren zoals hij wil dat Marcelo functioneert.’

‘Hij wil met je praten als we thuis zijn. Probeer open te staan voor wat hij te zeggen heeft. Misschien heeft hij gelijk.’

‘Ik sta open. Ik heb er meer over nagedacht dan jullie weten. Maar hij heeft ongelijk als hij Marcelo van Paterson af haalt.’

‘Hij was er niet vóór dat je naar Paterson ging, maar je zit daar al vanaf de eerste klas. Hij had bezwaar tegen je bezoekjes aan rabbijn Heschel, maar je gaat nu al vijf jaar elke veertien dagen naar haar toe. Hij was het niet eens met de sessies bij dokter Malone. Hij wou ook niet dat je in het boomhuis woonde. Toch heeft hij je dat allemaal laten doen, ondanks zijn twijfels.’

‘Hij zag ook verkeerd hoeveel profijt Marcelo van al die dingen zou hebben.’

‘Wat ik wil zeggen is dat het misschien jouw beurt is om zijn aanpak te vertrouwen. Probeer er in elk geval voor open te staan. Luis-ter met vertrouwen naar hem. Vertrouw je je vader? Vertrouw je erop dat hij het beste voor je wil?’

‘Vertrouwen’ is een van die abstracte woorden die ik maar moeilijk kan begrijpen. In dit geval kan ik er het woord ‘geloven’ voor in de plaats zetten en dat lijkt te werken. Geloof ik dat mijn vader het beste voor me wil?

‘Ja,’ zeg ik. ‘Maar toch ziet hij het verkeerd.’

Ik stap uit de auto en loop naar de achterdeur. In de achtertuin zie ik Arturo steaks barbecueën. Ik hoop binnen te komen zonder dat hij me ziet. Ik ben nog niet klaar voor de discussie waarvan ik weet dat hij zal komen en ik heb meer tijd nodig om zijn vragen te voorzien en mijn antwoorden uit mijn hoofd te leren. Maar Aurora roept naar hem van bij de achterdeur.

‘Sorry dat we zo laat zijn. We kwamen in de file terecht.’

Hij antwoordt zonder om te kijken. ‘Ik zag nog geen eten opstaan, daarom dacht ik dat ik maar wat op de barbecue moest leggen.’

‘Ik zal de salade maken,’ zegt Aurora, en ze gaat naar binnen.

Ik wil ook naar binnen gaan als Arturo zegt: ‘Kan ik je even spreken, Marcelo?’

Ik loop zo langzaam als ik maar kan. Arturo staat met een reusachtige vork in het rode vlees te prikken.

‘Nog niet klaar,’ zegt hij. Hij doet het zwarte deksel weer op de barbecue en gaat op een van de witmetalen stoelen zitten. ‘Kom even zitten.’ Hij trekt een stoel bij. ‘Hoe was het met dokter Malone?’

‘Goed.’ Ik sta nog steeds. Ik kijk naar de rode naald van de thermometer die aan de barbecue zit. Hij schuift langs de honderdvijftig graden.

‘Marcelo,’ hoor ik hem roepen. Hij houdt een glas halfvol ro-
bijnrode wijn in zijn hand. Ik weet dat Arturo niet blij is met mijn
bezoekjes aan dokter Malone. Hij gelooft dat de tests impliceren
dat er iets mis is met mij, wat volgens hem niet zo is. ‘En, wat heeft
de goede dokter ditmaal met je uitgespookt?’

‘De hersenen werden gescand terwijl Marcelo naar muziek luisterde.’

‘Probeer dat nog eens te zeggen.’

‘*Mijn* hersenen werden gescand terwijl *ik* naar muziek luisterde.’
Ik houd mezelf voor dat ik niet in de derde persoon over mezelf

moet praten. Ook moet ik eraan denken hem niet met Arturo aan te spreken.

‘Dank je. O ja? Echte muziek of het soort dat alleen jij kunt horen?’

Als we over de IM praten wordt Arturo daar zenuwachtig van, heb ik gemerkt. Ik probeer van onderwerp te veranderen. ‘Na dokter Malone zijn we naar de pasgeborene pony op Paterson gaan kijken.’

‘Dat is leuk. Maar je hebt nog geen antwoord gegeven.’

Het lukt je nooit van onderwerp te veranderen bij Arturo. ‘Echte muziek,’ zeg ik. Dat is geen leugen. De IM is net zo echt als welke muziek ook.

‘Hoe lang duren die bezoeken?’

‘Twee uur, ongeveer.’

‘Nee, dat bedoelde ik niet. Ik bedoel: hoe lang gaan die experimenten of observaties nog door?’ Voor ik antwoord kan geven zegt hij: ‘Ik heb een voorstel dat ik met je wil bespreken.’

Ik voel mijn borst verstrakken. ‘Ik ga niet naar Oak Ridge High.’ Ik hoor mijn stem trillen terwijl ik dat zeg.

Arturo’s gezicht wordt ernstig. Ik zet me schrap. Ik weet dat hij van het ene moment op het andere kan omschakelen van vader naar advocaat. Het gezicht van Arturo de vader krijg ik minder vaak te zien dan mijn zusje, Yolanda. Ik krijg vaker Arturo de advocaat: ogen die me zonder knipperen strak aankijken, het stemvolume volkomen onder controle. Dan wordt hij iemand die zijn zelfbeheersing alleen verliest als hij dat wil.

‘Dit is wat ik zou willen voorstellen.’ Ik verwacht een pauze omdat hij sneller praat dan gewoonlijk. Maar hij blijft even snel praten als hij altijd tegen Yolanda doet. ‘Ik wil dat je deze zomer op het advocatenkantoor komt werken.’

Dat is een complete verrassing. Ik heb even tijd nodig om woorden te vinden, welke woorden dan ook. Als ik ze heb zeg ik: ‘Ik heb een vakantiebaan op Paterson.’

‘Je gaat in de postkamer helpen.’ Hij hoort niet wat ik zeg of verkiest dat niet te horen.

‘Ik heb al werk,’ herhaal ik.

‘Ga zitten, alsjeblieft.’ Hij wijst naar de stoel. Ik ga zitten.

Hij schuift op zijn stoel naar voren zodat onze knieën elkaar bijna raken. Hij laat zijn stem zakken. Nu is hij een vader. ‘Ik wil dat je werk doet waarbij je met mensen omgaat, nieuwe dingen tegenkomt die je zelf moet uitzoeken. Op Paterson doe je toch niets waarvan je iets leert wat je nog niet kunt?’

‘Ik ga leren de pony’s te trainen.’

‘Maar in dit stadium van je leven moet je tussen mensen werken.’

‘Waarom?’

‘Dat is iets wat jij eigenlijk nog nooit hebt meegemaakt. Op Paterson zit je in een beschermde omgeving. De leerlingen daar op school zijn niet... normaal. De meesten zullen hun hele leven blijven zoals ze nu zijn. Jij daarentegen bezit het vermogen te groeien en je aan te passen. Zelfs die dokter Malone van je denkt dat dat zo is. Dat zegt hij al vanaf de allereerste keer dat we hem hebben gesproken. Al die jaren was het niet echt noodzakelijk dat je op Paterson zat. Jij hoort daar eigenlijk niet thuis. Ik weet dat je dat zelf ook doorhebt. Er is niets mis met jou. Je leeft alleen in een ander tempo dan anderen van jouw leeftijd. Maar om te groeien en niet te blijven steken moet je in een normale omgeving komen. Het is er tijd voor. Dit is mijn voorstel: als je deze zomer bij mij op kantoor werkt beslis je aan het eind ervan zélf of je je laatste schooljaar op Paterson of op Oak Ridge High doorbrengt.’

Nu pauzeert hij wel. Hij weet dat ik tijd nodig heb om het te verwerken. Eén zomer op het advocatenkantoor tegenover een heel jaar op Paterson. Ik loop Fritzzy’s eerste maanden mis, maar ik kan hem volgend jaar nog wel trainen. Arturo onderbreekt mijn gedachten. ‘Eén ding.’ Ik zie hem het glas wijn pakken en naar zijn mond brengen. Ditmaal komen de woorden heel langzaam. ‘In het najaar mag je doen wat je wilt...’ Hij wacht tot onze blikken elkaar ontmoeten en gaat dan verder. ‘Maar deze zomer moet je je houden aan alle regels van de... echte wereld.’

‘De echte wereld,’ zeg ik hardop. Dat is een van Arturo’s lievelingsuitdrukkingen.

‘Ja, precies. De echte wereld.’

Hoe vaag en ruim dat begrip ook is, ik heb wel een idee wat het inhoudt en welke moeilijkheden het met zich meebrengt. Je aan de regels van de echte wereld houden betekent bijvoorbeeld zomaar een praatje maken met andere mensen. Het betekent mijn mond houden over mijn speciale interesses. Het betekent mensen aankijken en ze een hand geven. Het betekent dingen ‘uit de losse pols’ doen, zoals we dat op Paterson noemen, wat wil zeggen: dingen doen die niet van tevoren gepland zijn. Misschien betekent het ook naar plaatsen lopen of rijden die ik niet ken, stadsstraten vol drukte en lawaai. Ook al doe ik mijn best kalm te lijken, ik voel me doodsbenauwd worden als ik me voorstel dat ik in mijn eentje in Boston op straat loop.

Arturo glimlacht alsof hij weet wat er door mijn hoofd gaat. ‘Maak je niet ongerust,’ zegt hij sussend, ‘we beginnen rustig aan. De echte wereld zal je heus geen kwaad doen.’

Er dobbert een vraag in me rond maar ik kan er nog even niet de woorden voor vinden. Ik open mijn vuisten en klem ze weer dicht terwijl ik wacht tot de vraag zichzelf formuleert. Eindelijk is hij er. Ik zeg tegen Arturo: ‘Mag Marcelo... mag ik aan het eind van de zomer... hoe dan ook beslissen waar ik komend jaar naar school ga?’

‘Hoe dan ook? Ik volg je niet.’

‘Als ik me van de zomer aan de regels van de echte wereld hou, zei je, mag ik zelf beslissen waar ik volgend jaar naartoe ga. Wie maakt uit of ik me aan de regels heb gehouden? Ik ken niet alle regels van de echte wereld. Die zijn niet te tellen, voor zover ik tot nu toe heb kunnen nagaan.’

‘Ah.’ Nu is het Arturo de vader die praat. ‘Goed, kijk. Het bedrijfsleven heeft zijn regels. Het advocatenkantoor heeft zijn regels. De postkamer heeft zijn regels. Het juridische systeem heeft zijn regels. De echte wereld als geheel heeft zijn regels. Die regels gaan over hoe je je gedraagt en hoe je dingen moet doen om te slagen. Slagen wil zeggen de taak volbrengen die ons is toegewezen of die we zelf op ons hebben genomen. Jij zult je zo goed mogelijk moeten aanpassen aan de omgeving die door die regels wordt bepaald. Op

Paterson past de omgeving zich aan jou aan. Als je meer tijd nodig hebt om een proefwerk af te krijgen, dan krijg je die. In de postkamer moet een pakje op een bepaalde tijd de deur uit zijn, anders zwaait er wat. Wat betreft de vraag wie wat uitmaakt: volgens mij heeft deze exercitie alleen zin als er iets op het spel staat. Als jij alleen maar voor de vorm meedoet, alleen maar elke dag komt opdraven zonder je best te doen, nee, dan ben je niet in staat te beslissen waar je het komende jaar doorbrengt, want dan heb je je niet aan de regels van de echte wereld gehouden. Ik heb het idee dat we aan het eind van de zomer allebei absoluut zeker zullen weten of je bent geslaagd of niet. Maar als we het om de een of andere reden niet eens zijn vind ik dat de uiteindelijke beslissing bij mij moet liggen. Ik ben de vader en jij bent de zoon. Ik ben straks jouw baas en jij bent de werknemer. Klinkt dat redelijk?’

Ik knik. Ik lieg nooit. Maar nu wel. Iets aan wat Arturo daarnet heeft gezegd klinkt niet redelijk.

Hij wacht of er nog meer vragen komen. Hij weet dat ik even tijd nodig heb om informatie te verwerken. Ik heb nog één vraag. ‘Hoe kan Marcelo slagen in de postkamer?’ Ik zou graag een schema of afbeelding hebben van wat dat inhoudt, zodat ik me erop kan voorbereiden.

‘Elke opdracht die je krijgt draagt zijn eigen definitie van succes in zich. Je hebt het recht iedereen op kantoor die jou iets opdraagt om instructies te vragen. Je slaagt als je laat zien dat je die instructies kunt uitvoeren. Ik weet dat dat erg vaag klinkt en dat je graag meer duidelijkheid zou hebben. Je moet me vertrouwen. Niemand zal je vragen iets te doen wat je vaardigheden te boven gaat. Vertrouw je me? Ik ben altijd fair, of niet soms?’

Ditmaal weet ik niet hoe het woord ‘vertrouwen’ is gebruikt. Maar ‘fair’ begrijp ik. ‘Ja,’ zeg ik. Het klopt. Arturo is altijd fair.

‘Mooi,’ zegt hij. ‘Ik zal eerlijk tegen je zijn. Ik hoop dat je na deze zomer voor Oak Ridge High zult kiezen. Daarbuiten ligt een gezond en normaal leven waaraan jij deel hoort te nemen. Dus spreken we het zo af?’